

PŘÍPADOVÁ STUDIE

ZŠ J. A. Komenského

IP školy: Petra Vrbová

EP školy: Veronika Vidláková

Před vstupem do projektu

Při vstupu školy do projektu nebyly zavedeny třídnické hodiny. Na úvodním setkání s vedením školy a interní průvodkyní jsme společně analyzovali jejich současnou situaci a potřeby. Aktuální stav byl zásadně ovlivněn příchodem nových žáků v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině. Jelikož je škola poměrně malá, množství přijatých žáků se citelně projevilo na počtu dětí ve třídě. V některých třídách bylo přes 30 žáků. Interní průvodkyně také pojmenovala fakt, že po roce pandemických opatření děti ztratily některé ze základních sociálních dovedností a návyků, což se projevuje na kvalitě třídních kolektivů. Shodli jsme se, že zavedením třídnických hodin by mohl vzniknout prostor pro péči o atmosféru a vztahy ve třídách. S oficiálním zavedením třídnických hodin se počítalo od nového školního roku. Poskytli jsme vedení podklady s popisem možností, jakou formou lze pravidelné třídnické hodiny do výuky zavést.

Cílem prvního školení sborovny bylo vysvětlit pedagogickému sboru smysl třídnických hodin, představit jejich budoucí koncept a motivovat pedagogy v jejich zavedení. Pro pedagogy bylo obtížné představit si, jak s třídnickými hodinami vůbec začít, a sdíleli své obavy z četnosti a náplně společného času, které jsme se snažili rozptýlit.

Od nového školního roku 22/23 byly třídnické hodiny zavedeny v rámci změny ŠVP od 3. ročníku jako Etická výchova, pravidelně jednou týdně.

V současné době se TH realizuje následovně

Učitelé byli s instalací TH srozuměni, stále u nich převládala nejistota a pocit nedostatečných kompetencí. To se podařilo částečně vyřešit díky vzdělávacím seminářům pro třídní učitele zaměřeným na zážitkovou pedagogiku, bezpečí ve třídě a kolegiální poradenství a jiné formy hledání řešení a díky cílené individuální podpoře externího průvodce a nasazení interní průvodkyně.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Díky setkáním a reflexi jsme si společně uvědomili a pojmenovali, že být třídním učitelem je náročná role, vyžadující určité kompetence a náležitou podporu. A že tato role opravdu není vhodná pro každého. Díky tomu učitelé o třídnictví více přemýšleli a někteří se rozhodli další školní rok žádnou třídu neprovázet.

Bohužel nebyla po celou dobu projektu k dispozici dostatečná a vhodná podpora vedení. Škola totiž procházela dlouhodobou a velmi náročnou rekonstrukcí, která nešla úplně podle plánu a citelně snižovala kapacity i komfort všech návštěvníků školy a zejména paní ředitelky. Bylo pak obtížné komunikovat potřeby ohledně třídnických hodin a situace nebyla zdaleka ideální. I přesto si třídní učitelé dokázali osvojit a upevnit svůj přístup k třídnickým hodinám, měli jasný záměr a jejich vedení bylo na vysoké úrovni.

Při fokusních skupinách se učitelé shodli na kompetencích potřebných ke kvalitnímu vedení třídnických hodin. Byly to zejména komunikační kompetence, kompetence k řešení problémů, lidskost, zájem o děti, empatie, snaha zjistit příčinu nevhodného chování. U některých stále přetrvávaly obavy, zda hodiny zvládnou “psychologicky” i časově, aby to nebyl jen výkřik do tmy, ale byla jasná návaznost na další hodinu, nebyli si stále jisti, jak/jestli zapojit žáky, kteří se zapojit nechtějí, jak a co dětem poradit. Pedagogové také zmiňovali jako zátěž vysoký počet žáků ve třídách.

V novém školním roce 23/24 rekonstrukce ve škole stále probíhá, ale už se blíží ke zdárnému konci. Pedagogové i žáci tak budou mít více vlastního prostoru a celkově se zvýší komfort pobývání ve škole pro všechny. Třídnické hodiny jako Etická výchova jsou stále v rozvrhu a učitelé to přijali za své a jako nedílnou součást svojí práce se třídou.

Přínosy z pohledu vedení školy a interní průvodkyně

Jako největší pozitiva celého projektu pojmenovali vedení a interní průvodkyně zanesení pravidelných třídnických hodin do ŠVP jako Etickou výchovu. Jako další přínos vnímali proškolení pedagogů, mnoho školních akcí, které se realizovali v rámci třídnických hodin a vyjasnění toho, kdo je vhodný pro roli třídního učitele.

Z pohledu IP byl projekt přínosný a přinesl výše zmíněná pozitiva a benefity. Jako hlavní obtíže a překážky vnímala nedostatečnou podporu a přítomnost vedení v celém projektu a nedostatečný zájem kolegů o nabízenou individuální podporu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Zanesení TH v ŠVP

V základní škole J. A. Komenského mají třídnické hodiny zakotvené v rozvrhu v rámci předmětu Etická výchova, který je v dotaci jedna hodina týdně zavedený od 3. do 9. ročníku. Zde je základní charakteristika předmětu tak, jak je uvedena v ŠVP školy.

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Přínos projektových aktivit k rozvoji demokratické kultury ve škole z pohledu vedení školy

Myslím si, že projektové aktivity posílily demokratickou kulturu naší školy. Jako pozitivní přínosy projektu vnímám:

- Zvýšenou angažovanost některých tříd: Třídnické hodiny mohou evidentně podněcovat zájem a angažovanost žáků, protože mají možnost pracovat na dílčích projektech, které je skutečně zajímají a o kterých si sami rozhodují.
- Rozvoj dovedností žáků, kteří byli na vzdělávacích kurzech: Žáci, kteří se zúčastnili vzdělávacích kurzů přicházejí s dovednostmi (komunikační, týmové a řešení problémových situací), které jsou klíčové pro aktivní demokratického občanství. Zároveň jsou více schopni vnímat a akceptovat diverzitu názorů.
- Obecně příjemnější prostředí pro učení: Třídnické hodiny přispívají k pocitu společenství a vzájemné podpory. Nebojíme se spolu mluvit a třídní učitelé s dětmi si vytváří pevný vztah.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

